

КРЕАТИВНА ПЕДАГОГІКА І ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Педагогіка - одна з найбільш творчих професій. Відсутність або обмеженість педагогічної творчості може завдати значної шкоди національній системі освіти в короткостроковій перспективі та потенційно руйнівної в довгостроковій [1, с. 165-174]. Креативна освіта - це нова галузь освіти в усіх її формах і проявах (випереджальна і перспективна, безперервна і поетапна, інкрементна і спадкова), яка орієнтована на безперервне формування творчої особистості. За останні роки ми бачимо кардинальні зміни у методах навчання. У протиположному старому способу навчання шляхом заучування та читання, почали з'являтися сучасні та інтерактивні методи навчання. Стрімкий розвиток науки та поява нової інформації, вимагають активних та незалежних особистостей з добре розвинутою креативністю, гнучким мисленням та швидкою реакцією на нове, але адаптуватися до зміни методів навчання до нових креативних методик є проблематичним.

Освіта - це потреба, для створення грамотного суспільства. Мотивація та креативний підхід є важливими у процесі навчання, а вчителі несуть за це відповідальність. Креативність в освіті - це ентузіазм, бажання досягти успіху, віра в ідеали та цінності - все те, що необхідно для дійсно якісного освітнього процесу. Учні та студенти потребують не лише теоретичної підготовки, а й способів здобуття нових знань, які забезпечують передачу та вдосконалення практичних навичок і готовність вирішувати будь-які проблеми.

Питання розвитку творчих здібностей зараз набуває особливого значення. Це пов'язано з тим, що в усіх сферах людської діяльності саме творчі та винахідливі люди здатні постійно шукати нове та унікальне. Тому головне завдання сучасної школи та інших закладів - "розвивати креативність", формувати активну особистість, здатну до творчого мислення, створювати умови для розвитку самосвідомості, самооцінки, самореалізації, саморегуляції та здатності інтегруватися в соціокультурну сферу, розвивати у дітей інтерес до знань, вчити їх здобувати знання. Саме такими завданнями займається креативна педагогіка.

Креативна педагогіка - це наука і мистецтво креативного навчання, тобто дослідження про те, як формується (розвивається) творчість і творча особистість, а також уміння і мистецтво застосовувати ці знання. Поняття "креативна педагогіка" виникло в середині 20-го століття, коли стало зрозуміло, що старі методи навчання та вирішення проблем не відповідають потребам суспільства. Були створені школи, де навчали творчості, і народилася нова педагогіка - педагогіка креативності. Ця педагогіка спрямована на розвиток творців (креативних особистостей), які здатні впоратися зі зростаючою складністю життя і стрімким розвитком суспільства. Мета креативної педагогіки - перетворити кожен урок на творчий навчальний процес і розвивати творчих фахівців, які мають здатність і бажання вчитися самостійно, що робить їх більш ефективними, ніж тих, кого випускає традиційна школа [2]. Сьогодні здобувачі освіти потребують не лише знань, а й належного рівня життєвих навичок - розвитку особистісних якостей, які дозволять їм знайти своє місце в житті, визначити свої інтереси та вподобання, стати активними членами суспільства та почуватися впевнено.

Сучасні методи навчання - це єдиний спосіб відповідати вимогам сучасного суспільства. За думкою дослідників, основною перевагою креативного підходу, при

його введенні до навчання є:

- досягнення реалістичних результатів;
- формування ефективних стратегій управління, співпраці та співтворчості в освітній та подальшій професійній діяльності;
- набуття навичок розробляти та застосовувати власні методи вирішення професійних завдань;
- самооцінювати свої освітні та професійні досягнення.

В даний момент ми все ж таки можемо почути від багатьох здобувачів освіти, що їх навчання складається з зазубрювання та великого обсягу завдань. Викладачі, в основному, у свою чергу не зацікавлені в наданні потрібних фахових знань, а лише пічкають здобувачів освіти дуже поверхневими знаннями разом з розрахунками, без можливості підійти до питання з іншої сторони. При такому підході, надії на зацікавленість у подальшому навчанні не буде. Даний факт ставить під сумнів якості сучасного навчання.

Звичайно запам'ятовування - це, безумовно, корисний спосіб, але він не дуже допомагає в подальшому житті та роботі. Тільки практичний досвід і знання можуть допомогти в подальшому розвитку здобувача освіти як спеціаліста. У сучасній освіті акцент робиться на досвідченому навчанні, що є вимогою часу.

Сучасні методи та креативні підходи до навчання сприяють формуванню або розвитку креативного підходу до розуміння основних принципів науки і техніки [1]. Вони не лише заохочують студентів представляти свої ідеї та ініціативи, записувати свої відповіді, вивчати та відповідати на опитування, але й виділяють студентів на основі їхніх інтересів, потреб та діалогу на уроках. Завдяки навчальній діяльності здобувачі освіти вчаться співпрацювати, а також цінувати роботу своїх однолітків; навчальна програма ставить їх інтереси на перший план і спрямовує на досягнення своїх цілей, залучає до навчання [2].

Однією з визначальних характеристик сучасних методів навчання є їхня висока інтерактивність. Дуже дієвим є евристичний метод, який полягає у взаємодії викладача і здобувача освіти на основі створення протиріч між інформацією і знаннями, між теоретично можливими методами вирішення проблем і неможливістю їх застосування на практиці [1]. Студенти самостійно засвоюють частину програми за допомогою пізнавальних завдань, викладачем визначено обсяг і рівень складності, викладання подається у формі евристичних бесід, диспутів та дидактичних ігор.

Викладачі заохочують студентів працювати в малих групах або індивідуально над навчальними завданнями для досягнення бажаних результатів. Це дозволяє учням обмінюватися знаннями один з одним. Здобувачі освіти вчаться співпрацювати і розвивають навички спільної роботи. Це також дає їм перевагу, коли в майбутній професійній діяльності.

Важливою характеристикою сучасних методів викладання базових наук і технологій є те, що вони є студентоцентрованими. Викладач виступає лише в ролі керівника, в той час як здобувачі освіти беруть участь у всьому процесі навчання.

Проблема, що виникає при даних обставинах – це навчання, яке проходить дистанційно.

Цей аспект не дає в повній мірі працювати по даним методам так, як це було задумано. В даній ситуації, ми не маємо змоги прямо спілкуватися у групах та не маємо здорового контакту, що може додати колективу більшого включення у справу.

Однак у сучасній освіті ми бачимо ширший сценарій, який заохочує здобувачів освіти досліджувати і вчитися глибше, щоб задовольнити свою допитливість. В останні роки ми стали свідками змін в галузі освіти з впровадженням різноманітних сучасних методів викладання та впровадженням технологій разом з інноваційними методами навчання [2].

Як традиційні, так і сучасні методи навчання мають свої переваги та недоліки.

Переваги сучасних методів викладання слід розглядати в світлі традиційних методів, а традиційні методи не слід повністю ігнорувати [1]. Однак сучасні методи навчання є більш придатними для цього століття, оскільки вони адаптовані до навколишнього середовища і суспільства. Науковці сформулювали найважливіші характеристики освітньої креативності (здатності до творчості) наступним чином: пошуково-проблемний стиль мислення; проблемне бачення; розвинена творча уява, фантазія; специфічні особистісні якості (допитливість, незалежність, лояльність, відданість, схильність до ризику) та специфічні мотивації (творчий інтерес, пристрасть до творчого процесу, бажання досягти результату, потреба в самореалізації). Для того, щоб здобувачі освіти зробили кроки на шляху до творчості, викладачам також необхідно розвивати творчі риси особистості, які дозволять їм відчувати радість, хвилювання і щастя від творчої діяльності.

Література:

1. Педагогічна творчість: методологія, теорія, технології / В.П. Андрущенко [та ін.]. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. – С. 165-174.

2. Формування креативних здібностей засобами української літератури як шлях до розвитку самоосвітньої компетентності учнів // Про «На Урок»: сайт. – URL: <https://naurok.com.ua/stattya-formuvannya-kreativnih-zdibnostey-zasobami-ukra-nsko-literaturi-yak-shlyah-do-rozvitku-samoosvitno-kompetenci-uchniv-233049.html>

Під керівництвом: доц. каф. ПММО, Н.П. Рубан